

Handläggare
Hillevi Andersson
Telefon: 0850825244

Till
Socialnämnden 2018-05-15

Handlingsplan för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden

Svar på skrivelse från L

Förvaltningens förslag till beslut

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelse från liberalerna.

Gillis Hammar
förvaltningschef

Veronica Wolgast
avdelningschef

Sammanfattning

Isabel Smedberg Palmqvist (L) och Frida Johansson Metso (L) beskriver i en skrivelse till socialnämnden att trots hemlöshetsprogrammets tydliga formuleringar framkommer det att barnfamiljer drabbas av kortsiktiga lösningar vad gäller boende. Liberalerna föreslår i sin skrivelse att en fast adress bör lika gärna kunna vara en kommunal adress, förslagsvis ett medborgarkontor. Vidare föreslås att den enskilde får makt över att välja om hen ska behålla en handläggare hen påbörjat en kontakt med även om hen tvingats flytta från stadsdelen.

Förvaltningen ser svårigheter med att personer folkbokför sig på ett medborgarkontor eller liknande då man enligt folkbokföringslagen ska vara skriven där man faktiskt bor och spenderar sin dygnsvila. För att kunna bedöma rätten till ekonomiskt bistånd behöver socialtjänsten i varje enskilt fall utreda kommun- och stadsdelstillhörighet. Förvaltningen instämmer i författarnas synpunkt att kontinuitet är en viktig aspekt inom socialtjänsten. Förvaltningen bedömer dock att förslaget att erbjuda invånarna valmöjligheten att behålla en handläggare trots flytt till annan stadsdel skulle vara problematiskt.

Bakgrund

En skrivelse om handlingsplanen för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden har inkommit från Isabel Smedberg Palmqvist (L) och Frida Johansson Metso (L) till socialnämnden för yttrande.

Handlingsplanen för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden 2017-2019 antogs av socialnämnden den 31 januari 2018. Handlingsplanen är en bilaga till stadens program mot hemlöshet 2014-2019.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Ärendet har behandlats i förvaltningsgrupp den 5 juni 2018. Rådet för funktionshinderfrågor har haft möjlighet att behandla ärendet den 7 juni 2018.

Ärendet

I skrivelsen från liberalerna tas det upp att det ökade antalet barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden är mycket oroande. Författarna till skrivelsen uttrycker att den framtagna handlingsplanen för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden därmed är uppskattad.

Liberalerna lyfter att flyktingfamiljer är en särskild riskgrupp när det gäller svårigheter med att etablera sig på bostadsmarknaden och menar att denna grupp dessutom har svårt att få tillgång till stöd från stadens socialtjänst. Författarna till skrivelsen beskriver att trots att det ur hemlöshetsprogrammet framgår att barnfamiljer som har haft en osäker boendesituation mer än en månad ska erbjudas längre beslut om boende, finns det tydliga indikationer på att barnfamiljer fortsätter att få kortsiktiga beslut om boende samt att nyanlända egenbosatta personer (EBO) som sökt hjälp hos socialtjänsten möts av en avvisande attityd.

Liberalerna lyfter vidare att stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd vad gäller bostadslösa nyanlända är formulerade på ett sådant sätt att de bidrar till att dessa personer kan nekas hjälp från stadens socialtjänst. Ur riktlinjerna framgår att i det fall en person har tackat nej till boende via Migrationsverket kan detta vara grund för avslag på ansökan om bistånd till hotellboende eller motsvarande då behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd. Liberalerna menar att detta är vilseledande med anledning av att dessa personer inte längre har en faktisk möjlighet att få hjälp med bostad från Migrationsverket.

Liberalerna ställer följande fråga i skrivelsen:

- Trots hemlöshetsprogrammets tydliga formuleringar får vi alltså in upprepade redogörelser för att barnfamiljer ändå drabbas av kortsiktiga lösningar och flyttar över. Hur får handlingsplanen kraft att förbättra situationen när möjligheten att neka hjälp till personer som en gång valt EBO finns kvar?

Vidare föreslår liberalerna ett par ytterligare åtgärder för att minska oetablerade barnfamiljers utsatthet:

- En fast adress bör lika gärna kunna vara en kommunal adress, förslagsvis ett medborgarkontor och föreslår att denna möjlighet utreds.
- Den enskilde får makt över att välja om hen ska behålla en handläggare hen påbörjat en kontakt med även om hen tvingats flytta från stadsdelen. Om någon vill byta handläggare efter flytt är det hens val, men systemet behöver förändras till att kontinuitet är norm.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Riktlinjerna för ekonomiskt bistånd och EBO

Formuleringen i riktlinjerna som liberalerna hänvisar till i sin skrivelse rör personer med uppehållstillstånd i bostadslöshet som omfattas av regelverket kring etablering och som ansöker om ekonomiskt bistånd.

Allmänt för personer med uppehållstillstånd gäller att ansökningar om bistånd ska hanteras enligt samma regler och rutiner som för andra sökanden och samma krav på egenansvar och egen planering gäller även för denna grupp. Kravet på egen planering och egenansvar avser även personer som är bostadslösa i denna grupp. Ur riktlinjerna framgår att om den sökande tackar nej till boende via Migrationsverket eller Arbetsförmedlingen kan detta vara grund för avslag på ansökan om bistånd till hotellboende eller motsvarande då behovet kan tillgodoses på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd.

De personer som är egenbosatta (EBO) och som får uppehållstillstånd får aldrig erbjudandet om hjälp med bosättning och kan inte heller välja att flytta till anläggningsboende under PUT/TUT-månaden (30 dagar efter tillstånd). I praktiken innebär

det att EBO-familjer med uppehållstillstånd inte kan få någon hjälp av Migrationsverket. Tidigare fanns möjligheten att inom den så kallade PUT/TUT-månaden ändra sitt beslut om att tacka nej till sitt beslut om bosättning. Denna möjlighet upphörde 1 januari 2018. Riktlinjerna antogs i oktober 2017 varför det finns anledning att se över formuleringen i nuvarande riktlinjer utifrån förändringar i lagstiftning. Avdelningen för stadsövergripande sociala frågor har inlett en dialog med stadens juridiska avdelning i syfte att utreda huruvida formuleringen kring bostadslöshet och bistånd till tillfälligt boende för målgruppen kan behöva förändras.

Dock innebär nuvarande skrivning i riktlinjerna inte att personer som är EBO och bostadslösa per automatik ges ett avslag på sin ansökan om tillfälligt boende. Socialtjänsten ska utreda huruvida behovet kan tillgodoses på annat sätt vid samtliga ansökningar om ekonomiskt bistånd. Om det står klart att behovet inte kan tillgodoses på annat sätt, till exempel genom Migrationsverket, ska ansökan bedömas utifrån denna förutsättning. Ett eventuellt avslagsbeslut om tillfälligt boende för en EBO-familj kan med andra ord inte motiveras med att deras behov av boende kan tillgodoses genom Migrationsverket. Det är viktigt att nämna att det kan finnas andra situationer där behovet kan anses som tillgodosett på annat sätt än genom ekonomiskt bistånd även för denna grupp.

Handlingsplanen

Stadens kartläggningar har visat att antalet barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden har ökat trots att det totala antalet hemlösa personer i staden successivt har minskat sedan 2004. Med anledning av denna utveckling har handlingsplanen tagits fram i syfte att arbetet med målgruppen intensifieras och förstärks ytterligare. Handlingsplanen förtydligar vilka principer som ska styra socialtjänstens arbete med målgruppen. Handlingsplanen antogs av socialnämnden i början av 2018. För att handlingsplanens mål ska uppnås finns det behov av att aktivt arbeta med att implementera de styrande principerna för arbetet, i synnerhet är det viktigt att arbetssätt och metoder blir kända på stadsdelsförvaltningarnas enheter för ekonomiskt bistånd. Som en led i implementeringen har handlingsplanen presenterats på ett stadsövergripande seminarium riktad till chefer och socialsekreterare inom barn och ungdom samt ekonomiskt bistånd. Handlingsplanen har även presenterats och diskuterats på de chefsnätverk för ekonomiskt bistånd som socialförvaltningen samordnar. Vidare implementeringsarbete kommer att fortgå under året exempelvis inom den arbetsgrupp som finns för utvecklingsarbete av barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd.

Ovanstående aktiviteter förväntas öka måluppfyllelsen för handlingsplanen.

Fast adress

Personer som ansöker om bistånd från socialtjänsten uppmanas att folkbokföra sig på den adress där personen bor eftersom man enligt folkbokföringslagen (1991:481) ska vara skriven där man faktiskt bor och spenderar sin dygnsvila. Detta innebär att det enligt lag finns svårigheter att folkbokföra sig på ett medborgarkontor eller liknande med anledning av att det är uppenbart att dygnsvilan är på en annan plats. För att kunna bedöma rätten till ekonomiskt bistånd behöver socialtjänsten i varje enskilt fall utreda kommun- och stadsdelstillhörighet samt även utreda hur boendeförhållandena ser ut, detta oavsett om en person är folkbokförd på den adress de faktiskt bor på eller om de saknar folkbokföring eller är folkbokförda på en adress de inte bor på. Vid bedömning av stadsdelstillhörighet gäller riktlinjer för ärendeansvar mellan stadsdelsnämnderna inom individ- och familjeomsorgen, omsorgen om äldre personer och personer med funktionsnedsättning i Stockholms stad.

Förvaltningen vill poängtera vikten av att utredningen kring vistelse och boende görs noggsamt i varje enskilt ärende för att säkerställa att kommunen tar det yttersta ansvaret att erbjuda hjälp och stöd till den som behöver det och som vistas i kommunen.

Val av handläggare

I skrivelsen föreslås att den enskilde får makt över att välja om hen ska behålla en handläggare hen påbörjat en kontakt med även om hen tvingats flytta från stadsdelen. För hemlösa personer som är aktuella vid en stadsdelsnämnd behåller stadsdelsnämnden ärendet tills det att personen får ny fast bostad i enlighet med riktlinjerna om ärendeansvar för Stockholms stad. Detta innebär att i det fall en barnfamilj beviljas bistånd till ett tillfälligt boende i en annan stadsdel behåller den beslutande förvaltningen ärendet och familjen behöver därmed inte byta handläggare.

Förvaltningen instämmer i författarnas synpunkt att kontinuitet är en viktig aspekt inom socialtjänsten. Socialtjänsten i Stockholms stad strävar efter att minimera antalet handläggarbyten inom förvaltningarna. Förvaltningen bedömer dock att förslaget att erbjuda invånarna valmöjligheten att behålla en handläggare trots flytt till annan stadsdel skulle vara problematiskt. Stadsdelsförvaltningarna ansvarar för socialtjänstinsatser till dem som bor och vistas i stadsdelen. Att hjälpinsatserna ges av den

stadsdelsförvaltning som har det formella ansvaret har betydelse bland annat då resursfördelning för ekonomiskt bistånd i staden sker med hänsyn till befolkningen i respektive stadsdelsområde. Variabler som påverkar fördelningsnyckeln för ekonomiskt bistånd är bland annat grad av sysselsättning och arbetslöshet, inkomstnivåer, utbildningsnivåer och områdets attraktivitet. Om personer som har behov av ekonomiskt bistånd ges möjligheten att välja i vilken stadsdel som de vill ansöka i skulle befintlig fördelningsnyckel för stadsdelarna komma att behöva ses över.

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bilaga

Skrivelse till socialnämnden gällande Handlingsplan för socialtjänstens arbete med barnfamiljer som lever under osäkra boendeförhållanden